

Nr 163

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt, m. m.; given Stockholms slott den 9 oktober 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt; samt
- 2) förordning om tillfällig energiskatt å bensin och vissa andra bränslen som finnas i riket den 1 januari 1960.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att energiskatten på bensin samt andra flytande och fasta bränslen höjes fr. o. m. den 1 januari 1960. Den föreslagna höjningen utgör i fråga om bensin fem öre per liter och beträffande motorbrännolja och eldningsolja 10 kronor per m³. I fråga om de fasta bränslena föreslås att skattesatserna per ton höjes med 8 kronor för stenkol och 9 kronor för koks.

Skattehöjningen beräknas tillföra statsverket omkring 225 milj. kronor för helt budgetår.

Förslag
till
**förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 maj
1957 (nr 262) om allmän energiskatt**

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att den vid nämnda förordning fogade förteckningen över vissa bränslen, för vilka allmän energiskatt skall erläggas¹, skall erhålla den ändrade lydelse, som framgår av härvid fogad bilaga.

5 §.

Energiskatten å bensin och motorsprit utgår med fjorton öre för liter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1960. Förordningen skall äga tillämpning jämväl å sådant bränsle, som införts till riket före den 1 januari 1960 och som nämnda dag oförtullat kvarlåg i frihamn eller å tulllager, i tullpackhus eller eljest i tullverkets vård.

¹ Senaste lydelse av 5 § och av förteckningen se 1958:32.

Förteckning

över

vissa bränslen, för vilka allmän energiskatt skall erläggas,
i gällande tulltaxa hänförliga till nedanstående
tulltaxenummer

Tulltaxe- nummer	Bränsle	Skattesats
ur 27.01	Stenkol	20 kronor för ton
ur 27.01	Stenkolsstybb samt stenkolsbriketter och liknande fasta bränslen, framställda av stenkol.....	10 kronor för ton
ur 27.02	Brunkolsbriketter	10 kronor för ton
ur 27.04, ur 27.08, ur 27.14	Koks	23 kronor för ton
ur 27.04, ur 27.08, ur 27.14	Koksstybb och koksbriketter	10 kronor för ton
ur 27.10	Motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja med en viskositet i cSt-enheter av: högst 20 vid 20°C (skatteklass I)	35 kronor för m ³ 26 kronor för m ³
ur 27.10, ur 38.19	Blandningar, innehållande alkohol (etanol, etylalkohol), avsedda för användning till inotordrift	14 öre för liter
	<i>Anm.</i> Allmän energiskatt skall icke erläggas för inom riket framställd blandning, hänförlig till nr 27.10 eller 38.19, i den mån energiskatt erlagts för i blandningen ingående produkter, för vilka dylik skatt skall erläggas.	

Förslag

till

förordning om tillfällig energiskatt å bensin och vissa andra bränslen som finnas i riket den 1 januari 1960

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

För bensin och de andra bränslen som nedan sägs skall, i den mån bränslena den 1 januari 1960 klockan 6 f. m. finnas i riket, erläggas tillfällig energiskatt.

Den tillfälliga energiskatten utgör i fråga om

bensin fem öre för liter,

stenkol åtta kronor för ton,

koks nio kronor för ton samt

motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja tio kronor för m³.

Vad som är att hänföra till stenkol, koks och nyssnämnda oljor anges i förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt.

Är bensin blandad med annan vara, skall vid skattskyldighetens bestämmande hänsyn tagas till den myckenhet, varmed bensin ingår i blandningen.

2 §.

1 mom. Skyldighet att erlagga skatt enligt denna förordning åligger, där ej annat föranledes av vad nedan i 2 mom. eller 9 § stadgas, den som vid den i 1 § angivna tidpunkten innehar

bensin till en myckenhet överstigande 2 000 liter eller

stenkol eller koks eller bådadera till en myckenhet sammanlagt överstigande 100 ton eller

olja av i 1 § angivna slag till en myckenhet sammanlagt överstigande 80 m³.

2 mom. Skattskyldighet enligt denna förordning skall icke åvila staten, ej heller den som registrerats enligt 6 § förordningen om allmän energiskatt.

Skatt enligt denna förordning utgår icke för inhemska fasta bränslen, ej heller för bensin, som tillverkats inom landet och som vid den i 1 § angivna tidpunkten ännu icke utlämnats från tillverkningsstället.

3 §.

Envar enligt denna förordning skattskyldig skall senast den 29 februari 1960 på heder och samvete avgiva deklaration rörande den myckenhet bensin och andra enligt denna förordning skattepliktiga bränslen han vid den i 1 § angivna tidpunkten innehade, varvid tillika skall angivas den plats, där bränslena då förvarades.

Deklaration skall ingivas till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige författningensligt är eller bör vara mantalsskriven eller, om han avlidit, senast varit eller bort vara mantalsskriven,

eller där vederbörande styrelse eller förvaltning har sitt säte eller sysselman eller ombud är bosatt,

eller, då nämnda regler ej äro tillämpliga, i det län, där huvuddelen av den med deklarationen avsedda myckenheten bränsle finnes vid den tidpunkt, som anges i 1 §.

4 §.

1 mom. Det åligger länsstyrelse att övervaka, att deklARATIONER inkomma från alla uppgiftsskyldiga och att avgivna deklARATIONER äro fullständiga och riktiga, därvid särskilt bör tillses, att envar, som idkar handel med eldfarliga oljor, fullgjort honom åliggande deklARATIONSSKYLDIGHET. Den, som icke avgivit deklARATION men kan antagas vara deklARATIONSPLIKTIG eller som avgivit ofullständig deklARATION, må föreläggas att inom viss tid inkomma med deklARATION eller med erforderliga uppgifter.

2 mom. Finner länsstyrelse för behörig påföring av skatt nödigt, att granskning av den skattskyldiges bokföring eller undersökning av dennes inneliggande lager av bränslen verkställas, bör länsstyrelsen föranstalta om sådan granskning eller undersökning; och äger länsstyrelsen därvid, i mån av behov, anlita biträde av sakkunnig.

Det åligger skattskyldig att för sådan undersökning bereda länsstyrelse eller av länsstyrelse förordnad person tillträde till handels-, fabriks- eller annan upplagslokal samt att för granskning tillhandahålla sin bokföring och därtill hörande handlingar.

Arvode till sakkunnig bestämmes av länsstyrelsen och skall jämte annan kostnad för undersökning eller granskning, som i detta mom. sägs, bestridas av medel, som enligt denna förordning inflyta till statsverket.

3 mom. Kungl. Maj:t må ock förordna om granskning av deklARATIONER och eljest inhämtade uppgifter. Av Kungl. Maj:t förordnad granskningsman äger jämväl taga del av skattskyldigs bokföring och verkställa undersökning av dennes inneliggande lager av bensin på sätt i 2 mom. stadgas.

Kostnad för granskning, varom Kungl. Maj:t förordnat, bestrides av medel, som i 2 mom. sägs.

5 §.

Länsstyrelsen åligger att på grundval av inkomna deklARATIONER och eljest inhämtade uppgifter i särskild längd förteckna dem, som avgivit deklARATION, samt fastställa de myckenheter bränslen, för vilka skatt skall erläggas enligt denna förordning, ävensom därå belöpande skatt.

6 §.

Skatten skall erläggas under uppbördstermin från och med den 23 till och med den 28 maj 1960.

Så snart ske kan och senast den 20 april 1960 skall till envar skattskyldig i rekommenderat brev översändas utdrag av längden, såvitt honom angår, tillika med underrättelse om tid och sätt för skattens erläggande samt vad den skattskyldige har att iakttaga, om han vill överklaga länsstyrelsens beslut eller eljest söka befrielse från påförd skatt.

7 §.

Har någon i deklARATION eller annan uppgift, som enligt denna förordning avgivits, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna deklARATION eller infordrad upplysning, och bar därav föranletts, att skatt icke blivit honom påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall skatt påföras den skattskyldige till belopp, som genom berörda förfarande eller underlåtenhet undandragits.

Efterbeskattning må ej ske senare än år 1965.

8 §.

1 mom. Förmenas länsstyrelse hava vid påförande av skatt förfarit oriktig, må besvär anföras hos kammarrätten.

Besvärerna skola hava inkommit till länsstyrelsen i det län, där skatten påförts, inom ett år efter det skatten blivit klaganden avfordrad, vid påföljd, om den tid försittes, att besvärerna icke upptagas till prövning. Den omständigheten att besvärerna ingivits eller insänts till kammarrätten i stället för till länsstyrelsen skall icke utgöra hinder för prövning av klagandens talan, därest besvärerna inkommit till kammarrätten inom besvärstiden. I sådant fall skola besvärerna av kammarrätten omedelbart överlämnas till länsstyrelsen för vidare behandling på sätt i 2 mom. sägs.

2 mom. Sedan vid besvärerna fogats de handlingar, på vilka överklagade beslutet grundats, ävensom utdrag av längden, i vad den klagande angår, har länsstyrelsen att skyndsamt till kammarrätten översända samtliga handlingar med de upplysningar och erinringar besvärerna anses påkalla.

9 §.

Visar skattskyldig, att bränsle, som han innehåft vid den i 1 § angivna tidpunkten, levererats till annan, och grundar sig leveransen på försäljningsavtal, som slutits före denna förordnings ikraftträdande, äger Kungl. Maj:t, där den skattskyldige icke på grund av förbehåll i försäljningsavtalet eller eljest är berättigad att hos köparen uttaga skatten, bestämma att skattskyldigheten skall åligger köparen eller, då skäl därtill äro, medgiva befrielse från eller återbäring av skatten.

Ansökan om sådan befrielse eller återbäring skall ingivas inom en månad efter det skatt avfordrats vederbörande.

10 §.

Angående restitution av skatt, som i denna förordning avses, skola i fråga om bensin bestämmelserna i förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit samt beträffande övriga bränslen förordningen den 3 april 1959 (nr 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning äga motsvarande tillämpning.

11 §.

Granskning av deklARATIONER, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än länsstyrelse eller jämlikt 4 § 2 eller 3 mom. förordnad person.

Deklarationerna skola tillhandahållas de ämbets- och tjänstemän, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklARATIONER icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

Deklarationerna skola med de undantag, som stadgandena i nästföregående stycke föranleda, hos länsstyrelsen förvaras intill utgången av år 1965, varefter deklARATIONERNA skola förstöras.

12 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION eller inkomma med annan uppgift, straffes med böter, högst 300 kronor; och må länsstyrelsen förelägga den uppgiftsskyldige lämpligt vite.

13 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration eller annorledes lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

14 §.

1 mom. Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklaration eller skattskyldigs bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklaration eller skattskyldigs affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, straffes med dagsböter.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklarationer, som i 11 § sägs, erhållit del av deklaration, må ej utom tjänsten yppa något av deklarationens innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar som i 1 mom. stadgas.

15 §.

Länsstyrelse äger utdöma vite, som förelagts enligt 12 §.

16 §.

Närmare bestämmelser rörande uppörd av skatt, som i denna förordning avses, så ock de föreskrifter, som eljest erfordras för tillämpning av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 9 oktober 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDHOLM, KLING, EDENMAN, NETZÉN, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *höjning av energiskatten på bensin och andra bränslen* samt anför följande.

Tidigare denna dag har jag — vid anmälan av förslaget om införande av en allmän varuskatt — lämnat en redogörelse för de åtgärder, som är påkallade med hänsyn till det ekonomiska och budgetmässiga läget. Därvid konstaterade jag, att behov föreligger att skattevägen tillföra staten ytterligare inkomster med ca 225 milj. kronor för år vid sidan av vad den allmänna varuskatten kan beräknas medföra. Jag uttalade även, att detta inkomsttillskott borde anskaffas genom en höjning av energiskatten på bensin samt andra flytande och fasta bränslen, vilka varor av skattetekniska skäl inte avses bli omfattade av den allmänna varuskatten. Denna fråga torde nu få upptagas till närmare behandling.

Gällande bestämmelser m. m.

Bensin och motorsprit. Skatt på bensin och motorsprit utgår enligt förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit samt enligt förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt.

Skatten på bensin utgör för närvarande sammanlagt 41 öre per liter. Härav är 32 öre vanlig bensinskatt, d. v. s. särskild skatt enligt 1929 års förordning. Intäkterna skall användas för vägändamål. Återstående 9 öre uttages såsom allmän energiskatt och tillföres den allmänna budgeten. För bensin, som tillverkas av Svenska skifferoljeaktiebolaget genom utvinning ur inhemsk skiffer, utgår dock den vanliga bensinskatten för närvarande med endast 7 öre per liter.

Skatten på motorsprit är tills vidare 28 öre per liter, varav 19 öre uttages för vägändamål enligt 1929 års förordning och 9 öre är energiskatt.

Såsom ett komplement till reglerna om energiskatt på bensin och motor-

sprit har föreskrivits, att energiskatt med 9 öre per liter jämväl skall utgå för spritblandningar, avsedda för motordrift. Denna skatt uttages icke för spritblandning som framställts inom riket, om energiskatt erlagts för de i blandningen ingående produkterna.

Förfarandet vid uttagande av skatterna regleras av 1929 års förordning, till vilken förordningen om allmän energiskatt hänvisar. För den importerade bensinen, vilken utgör huvuddelen, erlägges skatterna till tullverket. Skatterna på inhemsk bensin och motorsprit erlägges däremot av tillverkarna till kontrollstyrelsen. Frågor om restitution av bensinskatt prövas i allmänhet av generaltullstyrelsen.

Konsumentpriserna på bensin vid försäljning från pump är för närvarande i s. k. 0-zon 73 öre per liter för lågoktanig bensin och 76 öre per liter för högoktanig bensin. En höjning av oktantalerna skedde i april i år från 83 till 87 i fråga om den lågoktaniga bensinen och från 93 till 97 i fråga om den högoktaniga. De nuvarande priserna överstiger med två öre per liter de priser, som tillämpades efter energiskattens höjning i februari 1958. Prishöjningen har föranletts bl. a. av de höjda oktantalerna.

Andra fasta och flytande bränslen. Allmän energiskatt utgår på andra bränslen än bensin och motorsprit enligt följande.

Stenkol	12 kronor per ton
Koks	14 » » »
Stybb av kol och koks samt kolbriketter	6 » » »
Motorbrännolja	25 kronor per m ³
Eldningsolja 1 och 2	25 » » »
Eldningsolja 3 och högre	16 » » »

Från beskattning är undantagna inhemska fasta bränslen. Vidare må nämnas att skatt icke utgår för eljest skattepliktigt bränsle, som utnyttjas för bandrift eller förbrukas i fartyg eller luftfartyg. Detsamma gäller i fråga om bl. a. bränsleförbrukning vid framställning av skattepliktigt bränsle och elektrisk kraft.

Energiskattens uttagande beträffande här ifrågavarande bränslen är anknytet till ett registreringsförfarande hos kontrollstyrelsen. Härvidlag föreligger obligatorisk registreringskyldighet för inhemsk producent av skattepliktigt flytande bränsle. Därjämte kan den, som i större utsträckning återförsäljer, förbrukar eller lagerhåller skattepliktigt bränsle, efter ansökan bli registrerad hos kontrollstyrelsen såsom återförsäljare eller förbrukare av dylikt bränsle. Registrerad producent, återförsäljare eller förbrukare redovisar skatten till kontrollstyrelsen på grundval av deklaration angående de kvantiteter bränsle, som under den redovisningsperiod deklarationen avser försålts till icke registrerad köpare eller tagits i anspråk för annat ändamål än försäljning. Härvid må avdrag göras för bränsle som förbrukats eller försålts t. ex. för framställning av skattepliktigt bränsle och elektrisk kraft.

Införes skattepliktigt bränsle till riket av någon, som ej är registrerad

hos kontrollstyrelsen, erlägges skatten till tullverket i den ordning som är föreskriven beträffande tull.

I fråga om prisutvecklingen på bränsleområdet må erinras om de kraftiga prishöjningar, som Suez-krisen medförde. Då energiskatten infördes den 1 juli 1957, hade en omsvängning redan skett, och under den tid som därefter förflutit har priserna sänkts successivt. Denna utveckling åskådliggöres av de i följande tablå sammanställda konsumentpriserna.

Varuslag	Konsumentpriser i kronor				
	Före Suez-krisen	Jan. 1957	April 1957	Aktuella priser ¹	
				inkl. skatt	exkl. skatt
Stenkol per ton	142	168	150	{124 130	{112 118
Koks » »	186	186		168	154
Motorbrännolja per m ³	225	290	300	265	240
Eldningsolja 1 » »	176	244	226	178	153
» 2 » »	163	231	215	170	145
» 3 » »	136	210	188	117	101
» 4 » »	127	201	178	109	93

¹ I fråga om kol och koks avser noteringarna listpriserna i Stockholm vid leveranser i poster om ett ton. De högre aktuella priserna för kol avser stora ångkol och de lägre småkol eller s.k. stokerkol. Noteringarna för motorbrännolja och eldningsolja gäller pris vid försäljning i O-zon.

Departementschefen

Allmänna synpunkter. Såsom jag anfört vid anmälan av frågan om införandet av den allmänna varuskatten avses denna skola vara i princip undantagslös och alltså omfatta alla varor, oavsett om dessa i annan ordning redan är föremål för beskattning, d. v. s. punktbeskattade. Av skattetekniska skäl har det emellertid visat sig erforderligt att från den allmänna varuskatten undantaga ett fåtal speciella varor, däribland drivmedel och andra bränslen. Härigenom skulle dessa varor vid genomförandet av den allmänna varuskatten komma att bli förhållandevis billigare än andra varor.

Då behov föreligger att skattevägen anskaffa ytterligare medel för staten utöver vad den allmänna varuskatten kommer att inbringa, anser jag det naturligt att man i första hand överväger möjligheterna att åstadkomma detta inkomsttillskott från varuområden, som ej beröres av den allmänna varuskatten. Härvidlag erbjuder bränsleområdet ett betydande skatteunderlag, och tekniska förutsättningar att utnyttja detta underlag finnes genom energiskatten. Såsom jag i det följande kommer att närmare utveckla synes det från flera synpunkter befogat med en förhållandevis något större skatteskärpning på bränsleområdet än som på andra områden blir följderna av den allmänna varuskatten. Det föreliggande behovet av ytterligare skatteintäkter — som sammanhänger med önskemålet att hålla skattesatsen för

den allmänna varuskatten låg — uppgår till ca 225 milj. kronor och synes i sin helhet kunna tillgodoses inom ramen för energiskatten på bränslen. Mot bakgrunden av vad nu sagts och med beaktande tillika av de ytterligare synpunkter som jag i det följande kommer att anföra, har jag därför ansett mig böra förorda en höjning av energiskatten på bensin samt andra flytande och fasta bränslen i sådan omfattning att staten därmed tillföres ytterligare inkomster av angiven storlek. Från dessa utgångspunkter behandlas i det följande de av förslaget berörda varorna.

Bensin och motorsprit. För bestridande av det allmännas kostnader för väg-väsendet har sedan länge — jämte fordonsskatter och skatt på brännolja — uttagits särskild skatt på bensin och motorsprit. Vid sidan härav har från år 1957 utgått allmän energiskatt på dessa varor. Det har nämligen ansetts skäligt, att den indirekta beskattningen för allmänna budgetändamål även inbegriper bensinen.

Bilismen har visat sig vara det mest expansiva konsumtionsområdet under efterkrigstiden. Motorfordonsparken liksom drivmedelsförbrukningen växer snabbt. Under år 1957, d. v. s. det år energiskatten infördes, ökade nyinregistreringarna av personbilar, jämfört med år 1956, med i runt tal 22 300 till 154 344. År 1958 nyinregistrerades 147 229 personbilar och under perioden januari—augusti i år 110 274 sådana fordon. Sistnämnda antal innebär en ökning med 7 863 eller inemot 8 % jämfört med motsvarande period 1958, och man synes kunna utgå ifrån att det totala antalet nyinregistreringar under år 1959 kommer att nå upp till eller överstiga 1957 års siffra. Mot bakgrunden av dessa siffror framstår det som uppenbart, att bilismens expansion icke hindrats av den beskattning som utgått.

Beskattningen av bilismen omfattar i vårt land såväl innehavet som brukandet av motorfordon. Skatt utgår i form av årlig fordonsskatt, omsättningsskatt på nyinköp av vissa fordon samt skatt på drivmedel. Härtill kommer tull vid import av motorfordon, låt vara att denna avgift för vårt lands vidkommande bestämts utifrån andra synpunkter än fiskala. Efter i stort sett samma principer är beskattningen utformad i flertalet västeuropeiska länder, där dock ytterligare en beskattningsform utan motsvarighet i vårt land kommit till användning, nämligen särbeskattning av bilgummi. Enligt tillgängliga uppgifter är bensinpriset i Sverige lägre än i bl. a. Finland, Norge, Västtyskland, Frankrike och Italien. Ser man till den totala beskattningen av bilismen, tullarna däri inbegripna, torde bilden vara ännu gynnsammare från de svenska bilisternas synpunkt. Det torde kunna fastslås, att den svenska skattebelastningen ingalunda är särskilt hög. Tvärtom har det vid olika tillfällen omvittnats, att bilkostnaderna i Sverige är förhållandevis låga.

Mot bakgrunden av vad nu anförts och med beaktande tillika av de följdproblem i form av krav på investeringar i gator, vägar, serviceanläggningar m. m., som bilismens ansvällning drar med sig, framstår i det föreliggande läget en höjd beskattning på området såsom väl motiverad. Enär motorfor-

don omfattas av den föreslagna allmänna varuskatten, bör i enlighet med vad jag tidigare anfört företräde ges en höjning av bensinbeskattningar framför en höjning av den särskilda omsättningsskatten på motorfordon. Härtill kommer att en sådan åtgärd inte träffar innehavet utan användningen av fordon, och skattebördan kan därför i viss utsträckning regleras av den enskilde fordonsägaren själv.

Med ledning av dessa överväganden har jag ansett mig böra förorda, att energiskatten på bensin, motorsprit och för motordrift avsedda spritblandningar höjes med fem öre per liter. Det kan beräknas, att staten härigenom kommer att erhålla en skatteintäkt av omkring 125 milj. kronor för år. Skattehöjningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1960. Med hänsyn till de föreskrifter som gäller beträffande redovisningen torde man kunna räkna med att omkring 40 milj. kronor kommer att inflyta under budgetåret 1959/60.

Höjningen av bensinbeskattningen bör, i likhet med vad som skett vid tidigare sådana höjningar, kompletteras med en särskild beskattning av de lager som vid tidpunkten för ikraftträdandet finnes i landet. I enlighet härmed förordar jag, att en tillfällig energiskatt med fem öre per liter uttages för bensin, som den 1 januari 1960 finnes i lager inom riket hos återförsäljare och förbrukare. Beskattningen bör liksom vid tidigare tillfällen endast omfatta större lager, förslagsvis om minst 2 000 liter. Länsstyrelserna bör vara uppbörds- och kontrollmyndigheter för den tillfälliga skatten.

Andra flytande och fasta bränslen. Av den inledningsvis redovisade sammanställningen över konsumentpriserna framgår, att prisutvecklingen varit synnerligen gynnsam ur konsumentsynpunkt. Priserna på kol och koks ligger för närvarande trots energibeskattningen väsentligt under de priser som gällde före Suez-krisen. Detsamma gäller eldningsolja 3 och 4, medan priserna på motorbrännolja och eldningsolja 1 och 2 ligger ungefär i paritet med de dåvarande priserna. Ser man till prisläget vid tiden för energiskattens tillkomst, framstår nuläget som ännu mera gynnsamt. I fråga om samtliga skattebelagda bränslen utgår nu väsentligt lägre priser än vad då var fallet. Särskilt stora prissänkningar noteras för eldningsolja 3 och 4, d. v. s. sådan olja som huvudsakligen utnyttjas för industriändamål.

Med hänsyn till det nu sagda har jag såsom ett komplement till höjningen av bensinbeskattningen ansett mig böra förorda en höjning jämväl av energiskatten på här ifrågakvarande bränslen.

För motorbrännolja samt eldningsolja 1 och 2 utgör skattesatsen nu 25 kronor per m³ och för eldningsolja 3 och 4 utgår skatt med 16 kronor per m³. Då prissänkningarna varit större för de senare, finner jag mig böra förorda att skattesatserna, oavsett deras inbördes relation, höjes med samma belopp för samtliga nu nämnda oljeprodukter. Med beaktande av det erforderliga inkomstillskottet föreslår jag en höjning av skattesatserna med 10 kronor per m³ till 35 kronor per m³ för motorbrännolja och eldningsolja 1 och 2 samt till 26 kronor per m³ för eldningsolja 3 och 4.

Beträffande de fasta bränslena förordar jag att skattesatserna höjes med 8 kronor till 20 kronor per ton för stenkol, med 9 kronor till 23 kronor per ton för koks samt slutligen med 4 kronor till 10 kronor per ton för stenkols- och koksstybb samt kolbriketter. Dessa skattehöjningar motsvarar procentuellt sett vad som föreslagits i fråga om eldningsolja 3 och 4.

De nu nämnda höjningarna av skattesatserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1960 samtidigt med skattehöjningen på bensin. Det kan beräknas, att den sålunda höjda bränslebeskattningen kommer att tillföra staten ett inkomstillskott på ca 100 milj. kronor för år. Härav kan med hänsyn till de redovisningstekniska förhållandena ca 35 milj. kronor beräknas inflyta under budgetåret 1959/60.

Enligt energiskatteförordningen äger skattskyldig i deklaration göra avdrag för bränsle, som i beskattat skick förvärvats för återförsäljning eller förbrukning. Självfallet skall avdrag verkställas på sådant sätt, att det motsvarar den faktiska energiskattekostnaden.

Med hänsyn till erfarenheterna vid energiskattens införande synes viss lagerbeskattning påkallad även i fråga om här avsedda bränslen. Gränsen för skattskyldigheten synes lämpligen kunna sättas vid 100 ton för fasta bränslen och 80 m³ för oljorna. Den som registrerats enligt energiskatteförordningen skall givetvis inte betala lagerskatt.

I samband med genomförandet av de nu förordade ändringarna i energiskatteförordningen bör de hittillsvarande statistiska numren i den vid förordningen fogade förteckningen över skattepliktiga bränslen utbytas och ersättas av de motsvarande nya nummer, som föranledes av tillkomsten av 1958 års tulltaxa. Därvid bör även viss modernisering av varubeskrivningarna vidtagas.

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) *förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt; samt*
- 2) *förordning om tillfällig energiskatt å bensin och vissa andra bränslen som finnas i riket den 1 januari 1960.*

Jag hemställer, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition framläggas för riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén